

Leste wizzelcinten

(Zummer 2001)

t Is tied van jaarlijkse volksverhoezen. t Decor van polderlandschap wordt op beun gooit en decorstukken mit òfbeeldens van goldgele stranden worden teveurschien hoald en mit bolt, moer, schroevendraaier en sleutel dattien, bie krummels opbaauwd. t Is veurberaaiden veur de jaarlijkse opvoeren van t toneelstuk 'Vekaanzie'. t Goandetied opschousterde hoesboudel en de stoareg aan haile ienboudel worden in stinzatte en oetpuulende sleurhutten mit maarknaam 'Kip' propt en achter de, mit de koplampen noar lucht wiezende auto, mitsleept noar wied votte, ien raaisbeschrievens o zo zunneghe veurgespaignelde zudeleke kontraainen. Bepakt, bezakt en beloaden wordt hoes en heerd achterloaten. n Poar honderddoezend lu vlaigen, verloaten t must en swaarven als swevende vogels op wiend, noar aale kontrainen van Europa of zulfs nog wieder vot. Mor veurdatt der aansloten wordt ien de polonaise naar t zunneghe zuden dij file hait, wordt deur vekaanzievierend Nederland nog ainmoal ploatsnomen in rieg veur de ien vremd geld wizzelende Boerenlainbaank, dij ien toukomst oet het stroatbeeld van t lutje pittoreske laandlougje verswinden zel. t Wicht achter balie wizzelt mit n geacteerde glimlach, haarde Hollandse florigen veur onbekende valuta van diverse exotische plumoage, ien waitenschop dat zai over nait aal te laange tied van heur 'vekaanzie' gròlen kin. Overcompleethaid, volgd deur t slim chique ogende woord 'congé', vaalt heur din ten deel, zo stond te lezen ien n braif, òfkomsteg van n wiet vot legen heufdkentoor, dij heur guster raauw op t dak, of beeder zegt: ien braivenbus, deel viel. "Lutje kantoorkes kinnen nait oet", zo wordt der van hogerhaand deur lu dij allineg dinken ien Arena-termen, zoakelk en zunder emotie beslist. t Aargument dat t groode kentoor allinneg zien bestoansrecht ontlaint aan veule lutjeders, wordt vot van toavel veegd, dat snidt gain holt. t lutje 'Knaakland' keek t aan appellat hongen spouk recht ien ogen, mor kon veuraalsnog heur t vege lief bescharreln. t Is dudelk lu, t grodere 'Eurolaand' wordt het teuverwoord. Doar kin gainain meer aan ontkomen. Ien dizze zeumerse tied van holdert hollen, verswinden miljoenen minsens en guldens weer over grins. Bikkelhaarde doalders dei ook hier ien t laand oetgeven worden kinnen.... der binnen toch veurnoamere zoaken dei ons aandacht - lees: doemkruid- verdainen. Mor nee hur, der is niets aan haand zo wordt der zegd. Hudege regeren stopt aksies geern onder n waarme Paarse deken en pebaaiert deur knip open te trekken en hier en doar n poar miljoen te verknabbuzzen, de aksies t heufd te baiden en de vranterge kaizer mond te snoeren. Verantwoordens worden aan zied schoven of ien dikke repperten zo definieerd dat Jan, Pait en Kloas der gain sukkeloa meer van moaken kinnen. Resultoat is dat wachtliesten laanger binnen as files. Mor k heb heurt: der wordt wat aan doan! dokters goan mit vekaanzie noar Spanje, en snieden onder t mörneten deur, de overvlogen patiënten ien aale gaauweghaid van oor tot oor open. Petiënten dij ien ons welvoarende laand op n wachtliet van Grönnen tot Maastricht kommen binnen. Zusters binnen hier nait te kriegens, zo schient. Zusters worden tot kontraaien van Azië oet ronselt mit n puut vol cinten en veule beloften en n klobbe toukomst in t verschiet. Vakkundege lu, dei doar stinhaard neudeg binnen om zaiken te verzörgens dij tbc, oogzaikten dij laaiden tot blindhaid, cholera of aids tuzzen ribben hebben.....dij zusters worden hier ienzet om n van welvoart, stinzatte megoggel van heur volle vet te bevraaiden of komt ien n verpleeghous woar n old mìnске ien heur gedachten traauwd is mit meneer Parkinheimer en ien n helder ogenblik smakbekkend murmelt over n zekere Drion. De minister mot in tied oetleg geven over heur nait handeg gebruikte woorden "t Is volbracht". Ien verte heur ik n sirene loeien, n daaienzaikenwoagen snelt veurbie op weg noar n goldvis dei koldwottervrees het. Traumaheli ligt aan ket omreden wie preferens milieuregels boven minsenslevens! In tied wordt overgevlogen zuster bedruifd ongelukkeg hier en wil terog noar t laand woar zai under primitieve omstandegheden wèl wat betaikenen kon veur lu dei heur t mainste neudeg haren. Mor weerom kin nait meer....der is mor ain ontsnappensmeugelkhaid....Middels n rooie laamp achter t glaas wordt zai oppakt en beroofd van heur aigenweerde, op vlaigtuug zet noar heur moekelaand.

Wie, lopers, waitens dat tiedens n duurloop van twij, drij uur zomor gedachtens aanwaaien kinnen dij as n puzzelstukje, biedroagen kinnen tot oplözzen van dij grode probleempuzzel dij

ons laand riek is. n Duurloop gef t helder licht op gedachtens, benoam ien t duuuster. Prakkedinken boeten ien rust en roemte. Regeren lopt nait, en as al zai lopt, din lopt zai vòt, vot van heur verantwoordens! Of, en dat kin vanzulf ook: zai lopt achter feiten aan! Wie lopers waiten t probleem van te min lu ien de verplegen.....der mout meer volk ienstromen kinnen! Mor ons regeren zuikt benoam 'cosmetische' oplözzens, zo dinkt zai kostens te bespoaren, deur een compleet nij zörgstelsel oet grond te stampen. t Verschil particulier en zaikenfonds zel ien geschiedboukjes schreven worden kinnen. Tegen staark stiegende tarieven zel elk vanòf 2005 een boasespolis 'kriegen', mit doarin begrepen 'eerste hulp' van hoedokter en primaire zaikenhoesopnoame. Veur zover de chronisch zaike zörg aanwint en wachtliesten as snijpoppen bie waarme kachel verswinden, vaalt doar tegen n hogere premie wat veur te zeggen vanzulf. Der wordt n aigen risico ienvoerd, zodat lu mit n 'scheet dwaars veur t gat', nait onneudeg ongestraft praktiek van de betuunse hoedokter versmeren. Wie zellen zain lu... n Bron van zörg is ook vinger ien pap van overhaid, dij heur haanden der meer en meer van òfholt. Ook ien dizze sector zel vanòf menneg preekstoul t evangelie van Marktwaarken as n boesterde donnerpreek verkundigd worden en op de heufden van de ongeleuvege Thomassen, dij zulfgevaleg zeteln ien des land's zetels, klettern. Zörg vaalt ien haanden van lu woar t nait komen mout, noamelk verzekeerenspooiers ien ploats van kundege dokters, mit as gevoar dat n kerel van viefenzesteg, dij joarenlaank traauw zien premies betoald het, nait ien aanmaarken komt veur n neudzoakelke haartklep, omdat hai oet economische ogen bekeken, oetrangerd is en enkel ien uterste nood as n olde en gammele diezeltraain ienzet wordt op t traject Grönnen-Nijschaans. Wegstopt ien tehoezen mit verschrikkelke noamen as 'Doodlopend Spoor' of 'Zunsundergaang', sliet hai zien doagen, bliekbaar nait rendoabel meer veur zowel verzekeerens-, as welke moatschepij din ook. Dit aal gehail legaal volgens ainziedeg opgeschreven klaaine ledders. Gain fetsounlek mins dij doar mit dreuge ogen scholderophoalend zeggen kin: 't zel mie n zörg wezen'. Lezzen van marktwaarken binnen sikkom nait leerd. Privatiseren van 'primaire behuiften' laaid tot n toesternust en wanbelaaid, n goud veurbeeld is t openbaar vervoer dat op doodlopend spoor zet is. De NS het op t heden meer traainen noast, as òp spoor stoan, krapte op de traainstellenmaart wordt oplöst deur 'tiedelk' minder traainen te loaten rieden op t traject Amsterdam-Straand. De glimmende medaille van onvermogen dij NS-directie heur mit dizze summerregeln opspeld het, is taikenend veur de haile organisoatie en is veur de in tied oetgestapte raaizeger, bevestegen dat de traain defenitief n passeerd station is. Mor gelukkeg is doar ons redster van het spoor: Tineke Tolpoort. Zai pebaaiert op t heden om aale sienen op gruin te kriegen om overhoaste liberaliseren van t spoor gedailtelek weerom te draaien. Hou zai dinkt dit te doun is kovviedik kieken, mor t zel gainain verhoazen as der eerdoags veur de hudege top-railrunners waaineg meer te runnen vaalt. t Probleem van een tekört aan personeel op traain wordt oplöst, deur elke NS'er dij n nije collegoa aanbringt te belonen mit f 1000,--. Pebaaiert wordt ook om de dorie t heufd te baiden, deur de mainst knappe asielzuikers en -vienders hier ien t laand te waark te stellen, in tied dat dit juist de lu binnen, dei hun moekelaand, oet t slop trekken kinnen! Dit vraagt, vroug of loat, tot ontsporens. t Woord 'swaartrieder' kriegt overigens ien dizze context, wel n hail aandere bieklaank. De KPN is zo'n aander smaarteg veurbeeld. Deur privatiseren van t ien de soamenleven nait meer weg te dinken proatlien, draaigt n vergraimende kink ien de koabel. Deur de miljarden verkabbenaaiernde koop van UMTS-frequenties (opvolger van gain snoer meer) en de draang om as n soort van Napoleon de haile wereld te verovern, ontmoette KPN heur Waterloo dat E-Plus hait. Rompslomps werd under dit ains zo solied stoatsbedrief n tikkende tiedbom legd van om en bie 50 miljard gulden. Om der veur te wezen dat dizze keuninkleke kaaizer ien kòrte tied noar St. Helena droagen wordt, stoan diverse onderdailen ien eteloage. t Datacenter is overkocht deur t haalf-Fraanse Atos Origin, dat mit n knip mit klaaingeld noar het noorden van t laand toog. Ook het Softwarehoes en Waarkplekdainsten liggen under de guillotine en zellen naar verluud noa een Fraanse slag ook ien de griepgroage Atos-haanden vaalen. Kòrte termienpoletiek ten top! Worden verknabuzde onderdailen nou veur n appel en een aai verklabatst en de verloren kennes weer tegen n beste puut sinten weeromhuurd? Tied zel t leren. Echter, ook de Gasbedrieven strieden sinds kòrt om gunst van consument. Ien t Nijsblad ston dat dizze liberaliseren Voadertje Staat veureg joar aal anderhaalf miljard minder ienkomsten in geldloa kreeg, deurdat grootbrukers heur eerdgas oet het geefkopere boetenlaand hoalden. Leve de liberaliseren!! NAM het lestdoags, zesteg kilometer oet kust van Den Helder, n groot gasveld ontdekt, woar ien toukomst vrijelek oet put worden kin.

Wie kieken noar grond en wringen eerde as n spons oet, in tied dat wiend ons ien hoaren waait. Zun lagt ons ons tou en oet, kinnen wie doar nait mit wieder? Zun en wiend binnen ja vergees, van elk en ain en nait van Shell of aander grootmacht.

'Concurrentie zel priesverloagend waarken', klinkt het oet laigende paarse keelkes. Waarkelekhaid is hail aans. Ien loop van joaren is bieueurbeeld gasrekenen allain mor omhoog goan, de milkkou 'benzine' het der wat dat betreft n volweerdeg zuske bie kregen. Accaainzen, ecotax of aander priesverhogende moatregels bepoalen pries. Veur de troevelnde boer, is dit ogenschienlek gain reden tot paniek. Boer plougt al van generoatie op generoatie deur en zel dit ook wel doun blieven.... ..aahouwel....waaidpries was datteg joar leden zo'n vatteg cent, anno nu, mag boer mit n dubbeltje minder zien haanden stief dichtkniepen en spartelt hai hulpeloos ien het steeds naauwer wordende net dat Europa hait. De boerenvrijhaid wordt swoar bepaarkt, bieueurbeeld ien keur welke keraaiernmiddeln bruukt worden maggen om t gewas ien n verege gezondhaid te kriegen, mor kin t der nait zunder? Ien Fraankriek, (ook EU) worden de hier verboden middels echter vraielek verstrekt en spruult over laand en akker. Hypocriet genog wordt datzulfde Fraanse groan noar Nederland exporteerd. Concurrentie is goud, mor din wel geern under dezulfde veurwoarden. 'Boertje malteraaiern' staat hoog op Brusselse agenda en liekt verheven te wezen tot n internationoale sport. Op t heden wordt gruinboer swaar bie poot pakt en beentje licht. Hoogzwanger van de noaweeën van de mondbloar-perikels, mor naargens wordt geheur geven aan heur verhoopsbelk om hulp. De deur vekaanziedrokke oetpuilende haarbaargen, mouten van de ien nood verkerende boeren mor n schietbeet hebben en holden heur deuren sloten. De nog aaltied beloaden bosschop 'vol = vol', klinkt tot dreimaal tou. Ien verte kraait der n hoan. Schor mor oprecht. Allineg de zojuust 'geruimde', onverwaarmde en kille stal baaid onderdak. Juust doar, ien dij stal, geschiedt n wonder, de tweede Koamer komt als een wieze oet t Oosten en ontfaarmt heur as een barmhaardege Samaritoan over de beroofde boer. De zörgeloos vekaanzieholdende minister -dei ien dit verhoal tot ezel worden is- wordt nereg sommeerd om weerom van reces te kommen en daint t gaanse volk tekst en oetleg te geven over de gegeven 'körtens'. Bewindsman van landbaauw mot daip in t stof bieten en weeromkrabbeln. Brak wotter wordt der bie de geefkope Gall & Gall-wien doan, mor de bittere smoak blijft. Zel de krokedillentroanen rerende minister 'Opzij' schoven worden en aan de poletieke schandpoal spiekerd worden? Of zel Koamer mild wezen ien heur oordail en enkel oetbringen: 'Vergeef hom, hai wait nait wat e dut'. Wie zellen t zain lu...t is n kwestie van tied, t volgen van t nijs. Veule boeren vaalen in tied van heur geleuf òf en haangen t veebedrief aan wilg. Overgebleven boeren plougen en melken deur en putten moudveren oet levenswieshaid 't beste mor hopen, t minste komt gaauw genog'. Wat de financiële kaant van de zaak aangait, doemt al gaauw vroeg op 'Wel zel dat betoalen'. Hier kin n paskloar antwoord op geven worden, nait t Zalmpje 'zuite laive Gerritje', mor indirect wie, de belastenbetoaler. Europese belasten wordt (veuraalsnog) nait ienvoerd, mor ien supermaarten worden priesen aal noar boven biesteld. Mor der is nog hoop, consumenten runnen de Konmar oet en hoalen hun etenswoar massaal elders.

Geldontweerdens ien ons land beheurt in tied mit zo'n dikke vaaiet percent wel tot ain van hoogsten ien Europa. De Euro is gain fits of foazel weerd, mor veur n gulden koopst ook nait veul meer. Zulfs pries van n Brood is ien de leste weken met ain sprang verdrijdubbelt! t Stiegende priespijl noopt waarkgevers tot t biestellen van CAO's mit zo'n anderhaalf percent, in tied dat hoge lu heur elkander n loonstaaigen van t tienvoudege zunder blikken of blozen, toebedailen. n Loongolf ontstaat en ontspringt. t Is springtij, t wazzende wotter stiegt benoam lutje bedrievkes noar en over lippen. Aarbaid wordt duurder, mit as gevolg dat kentoren op t plattelaand sloten worden en t aarbaaidersvolk ien meneg koartenbak van t aarbaidsbureau verswint, zo ook t nuvere wichtje dat achter balie van Boerenlainbank ien Osquert, heur leste wizzelsinten gef t aan een ien vekaanziehumeur gestoken jongkerel. Mede noamens heur wens ik joe n goie vekaanzie tou.